

VÝROČNÍ_
KONFERENCE_
OP_VVV_
2018_

Informační zdroje pro výzkumnou sféru: CzechELib

Eva Dibuszová

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

**MS
MT**
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Obsah

- Východiska
- Příprava
- Realizace
- Výhled

Hlavní cíl projektu CzechELib

Vytvoření stabilního, dlouhodobě udržitelného systému zpřístupňování elektronických informačních zdrojů pro oblast VaVaI ČR prostřednictvím Národního centra pro elektronické informační zdroje CzechELib.

Elektronické informační zdroje – EIZ

- **Elektronické časopisy:** kolekce jednotek až tisíců titulů odborných časopisů
- **Elektronické knihy:** kolekce jednotek až tisíců elektronických odborných knih
- **Speciální databáze:** citační (Web of Science, Scopus), faktografické, chemické strukturní, ekonomická data, hudební publicistika i záznamy hudby, medicinská data a případové studie, drogy, ...
- **Manažerské nástroje** pro vizualizaci výkonnosti výzkumu (InCites, SciVal)

EIZ a cyklus výzkumu

EIZ

rešerše /
studium

hodnocení

publikace

idea

formulace
hypotézy

výzkum

výsledek

Stav zajišťování EIZ před projektem

- Soutěžení v projektech LR a pro mimopražské instituce projekty OP VaVpl
- Roztříštěné vyjednávání v 18 „konsorciích“, oslabení vyjednávací síly
- Zvýšené administrativní náklady
- Nejednotné licenční podmínky
- Rozdílné fakturační zvyklosti a termíny plateb
- Neefektivní správa i velkých portfolií EIZ
- Neexistence srovnatelných statistik využívání EIZ a jejich interpretace
- Neexistující centrální podpora bibliometrických služeb
- Neexistence národní reprezentace pro vyjednávání na mezinárodní úrovni
- Neexistence reprezentace pro jednání s vydavateli o změně financování přístupu k EIZ z předplatného na Open Access

Zrod CzechELib

- v **září 2015** rozhodlo MŠMT o potřebě systémového řešení zajištění EIZ jako klíčového kroku pro rozvoj VaVal v ČR
- **1. 6. 2016** MŠMT vyhlásilo výzvu Strategické řízení VaVal na národní úrovni I umožňující vybudovat Národní centrum pro EIZ, vytvořit systém nákupu EIZ a pilotně ověřit jeho provoz a správu
- MŠMT pověřilo NTK přípravou projektové žádosti a realizací projektu

CzechELib v kostce

1. 1. 2017 zahájen Individuální projekt systémový OP VVV na roky 2017 – 2022

- **Hlavní cíl:** vytvořit národní centrum CzechELib
- **Celkové náklady:** cca 1,3 mld. Kč
- **„Příjemce“, realizace bez partnera:** Národní technická knihovna (NTK)
- Projekt je řízen dle pravidel pro žadatele a příjemce OP VVV, specifických pravidel pro IPS - Individuální projekty systémové, které vyžadují řízení dle metodiky PRINCE2

Cíle:

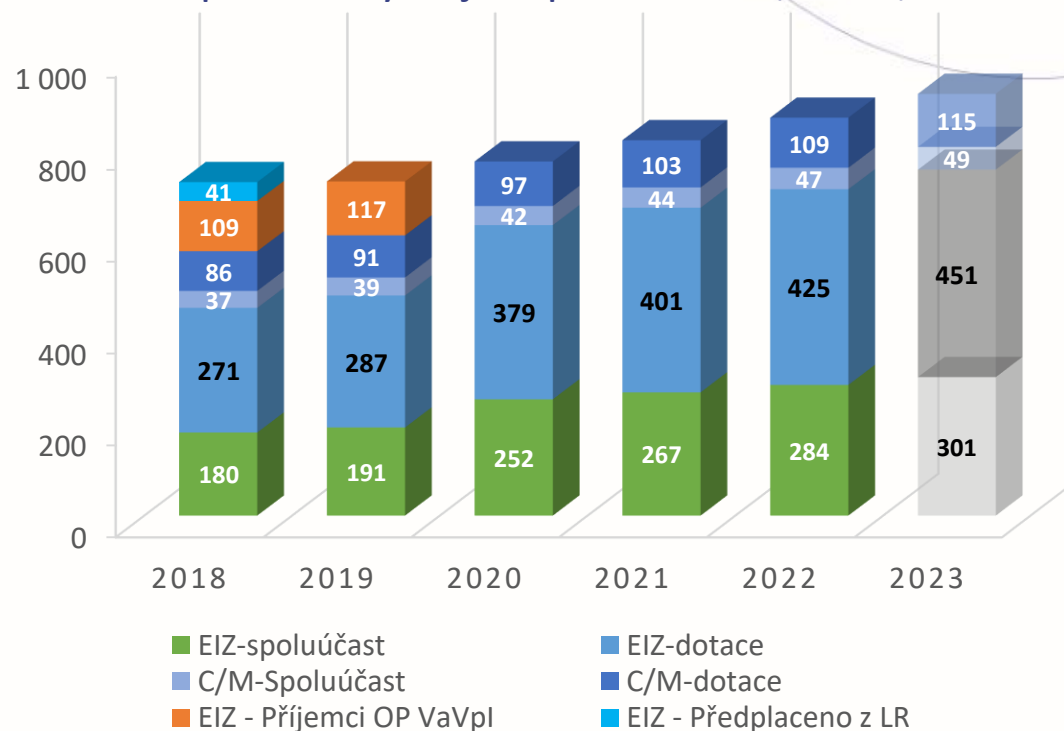
- Zvýšení výkonnosti a efektivity oblasti výzkumu, vývoje a inovací v České republice
- Systémová změna způsobu zajištění elektronických vědeckých časopisů, knih a speciálních databází
- Soustředění finančních prostředků do jednoho centra, eliminace zátěže členských institucí, výhodnější smluvní podmínky
- Financování nákupu přístupů k EIZ ⇒ pilotní ověření fungování CzechELib
- Od 1.1. 2021 – financování dotace na EIZ ze státního rozpočtu a od 1. 1. 2023 veškeré financování, tj. dotace na EIZ i provoz centra ze státního rozpočtu

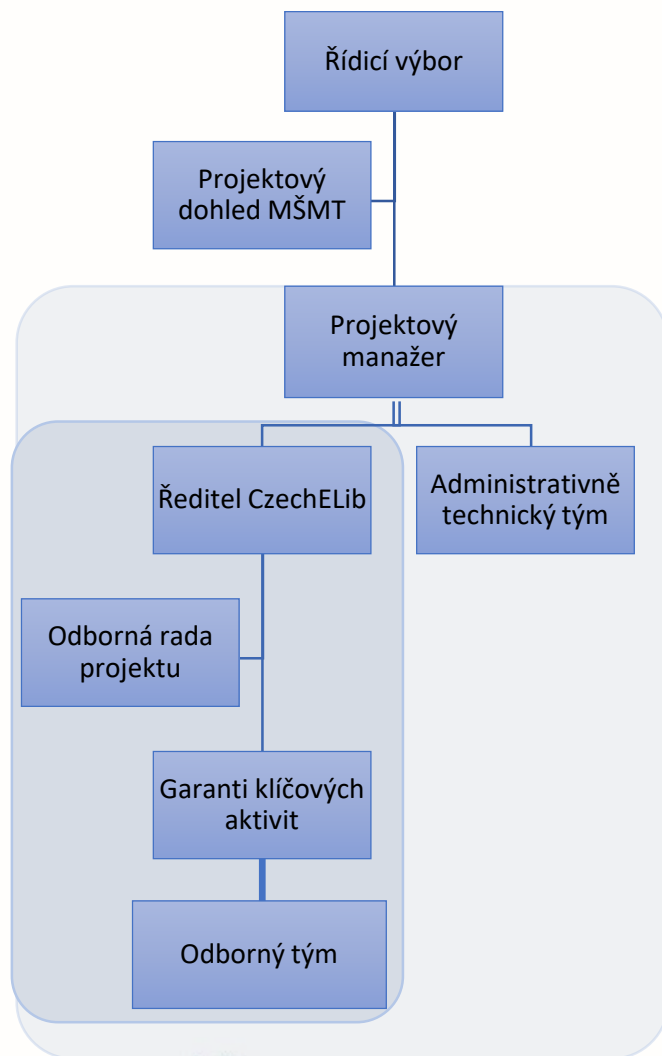
Finanční zajištění

- Na roky **2018 - 2020** je **na EIZ** určeno **1,178 mld. Kč**, tj. přes 90 % rozpočtu projektu z OP VVV
- Celkový objem projektu 1,297 mld. Kč
- Na roky 2021 a 2022 se počítá s obnovením podpory ze SR na VaVal v objemu ~ 800 mil. Kč
- Podpora C/M Citační/biblioMetrické báze/nástroje je 70 %, ostatní 50 %
- Od **1. 1. 2023** veškeré financování, tj. dotace na EIZ i provoz centra hrazeno ze státního rozpočtu

Předpokládaný objem prostředků (mil. Kč)

Organizační struktura a řízení

- **Řídicí výbor:** 2 MŠMT, 1 společná nominace RVŠ a ČKR, 1 AV ČR, 1 NTK
- **Projektový dohled:** Kancelář náměstka sekce III MŠMT
- **Hlavní projektový manažer:** držitel certifikátu PRINCE2® Practitioner
- **Ředitel CzechELib**
- **Administrativně-technický tým** zajišťuje HPM
- **Odborná rada:** zástupci VŠ, národních knihoven, AV ČR, ... (vesměs se zkušenostmi z minulých projektů)

Aktivity CzechELib (1)

- Vytvoření servisního pracoviště
  - Koncentrace vyjednávání do rukou zkušených odborníků
  - Racionální integrace administrativy, eliminace procesů a soupisů opakujících se v každém „konsorciu“
  - Sjednání standardizovaných výhodných podmínek (a jejich priorit) závazných pro všechny smlouvy
  - Sjednocení platebních kalendářů
-

Aktivity CzechELib (2)

- Vytvoření efektivních moderních nástrojů pro správu EIZ
- Jednotná správa a interpretace statistik, tlak na dodavatele k dodávání statistik ve standardním formátu
- Vytvoření a schválení národní vyjednávací politiky, vytvoření institucionálního zázemí
- Prosazování zájmů české oblasti VaVal prostřednictvím realizačního týmu CzechELib v souladu s „Národní strategií otevřeného přístupu k vědeckým informacím na léta 2017-2020“

Aktivity CzechELib 2017

- Vytvořen nový odbor uvnitř NTK včetně personálního obsazení, technického zázemí
- Zjištěna reálná poptávka institucí po EIZ a vedena auditní stopa všech jednání – provizorní SW
- Vytvořen rámec:
  - správní: Řídicí výbor, Odborná rada, metodiky, pravidla
  - legislativní: NTK centrální zadavatel, smlouvy: NTK-vydavatel/dodavatel, NTK-členská instituce, podmínky licenčních smluv
  - ekonomický: systém fakturace, kurzové rozdíly, jednotný platební kalendář
- Vytvořen systém a strategie komunikace se všemi partnery, web
- Uspořádána mezinárodní konference, realizována prezentace projektu pro vydavatele, setkání členských institucí, zahraniční spolupráce...

Současný stav – 17 JŘBU

INSTITUCE			130 subjektů VO v ČR →		
DODAVATEL	VYDAVATEL	ZDROJ			
NTK / CzechELib	Albertina Praha	Taylor&Francis	100+ kolekce ↓		
	EBSCO	IEEE			
	SUWECO	Springer		SpringerLink	
		Wiley			
	ELSEVIER	ScienceDirect			
	JSTORE	Scopus			
	Clarivate	WOS InCities			

S kým vyjednáváme

- Dodavatelem NTK jsou účastníci mimořádně výnosného mezinárodního trhu s obratem cca 35 mld USD/rok
- Největší z nich mají marži mezi 30 - 40 % zisku po zdanění
- Přesto jednání s „trpaslíky“ bývá složitější

Podpora akademické obce je nezbytná, umožní CzechELib zcela jiný přístup k vyjednávání.

CzechELib 2018 – 2020

- Další vyjednávání pro instituce, které měly předplaceno, resp. skončí jim udržitelnost OP VaVpl projektů
- [ERMS Electronic Resources Management System](#), propojení s webem CzechELib
- Správa a vyhodnocování statistik
- Zajištění pokračování dotace pro nákup EIZ po r. 2020 ze státního rozpočtu – důležitá součinnost akademické obce
- Open Access – změny smluv

CzechELib 2021 – 2022

- Konec projektu **31. 12. 2022**
- Zajištění financování centra CzechELib po r. 2022 ze **státního rozpočtu** jako součásti NTK

Shrnutí

- Extrémní časový tlak na řešitele projektu, členské instituce i vydavatele; zároveň i na součinnost ŘO OP VVV a celé MŠMT, bez jejichž podpory nelze projekt řešit
- Vysoké nároky kladené na odbornost týmu:
  - přehled potřeb EIZ v oblasti VaVa
  - znalost mezinárodního nakladatelského trhu
  - schopnost vyjednávat licenční podmínky se zahraničními vydavateli
  - odbornost v oblastech informatiky a statistiky
  - aktivní znalost software i hardware vývojového prostředí
  - nároky na vývoj a nastavení komunikačních nástrojů uvnitř centra i mimo ně
  - profesionalita v oblasti projektového řízení

CzechELib - otevřený prostor pro...

- silnější vyjednávací pozici pro jednotlivá konsorcia koncipovaná v rámci centra,
- větší vyjednávací sílu na vnitrostátní úrovni – vedle MŠMT má CzechELib podporu i RVVI, RVŠ, ČKR i AV ČR,
- vytvoření trvalé infrastruktury, nastavení „pravidel hry“ – význam nejen pro členské instituce, ale i pro vydavatele/dodavatele,
- snížení administrativy pro účastníky (správce EIZ, ekonomicko-správní sektor členských institucí),
- vývoj nových nástrojů pro řízení a správu životního cyklu EIZ pro jednotlivé instituce a pro oborová konsorcia,
- zpracovávání bibliometrie, unikátní identifikace textů, osob, institucí (DOI, ORCID...), analýza na míru,
- spolupráci na národní politice Open Access,
- spolupráci na národní i mezinárodní úrovni - nabídnout to nejlepší z národního i zahraničního know-how,
- vzdělávání, školení, konference,...
- publicitu.

Předpokladem úspěchu je vzájemná spolupráce všech zainteresovaných stran.

Děkuji za pozornost

info@czechelib.cz

System pro správu EIZ ERMS

Nástroj pro popis a řízení životního cyklu EIZ pro jednotlivé instituce a pro konsorcia

Synchronizace se znalostními bázemi pro účely další integrace a zpřístupnění EIZ.

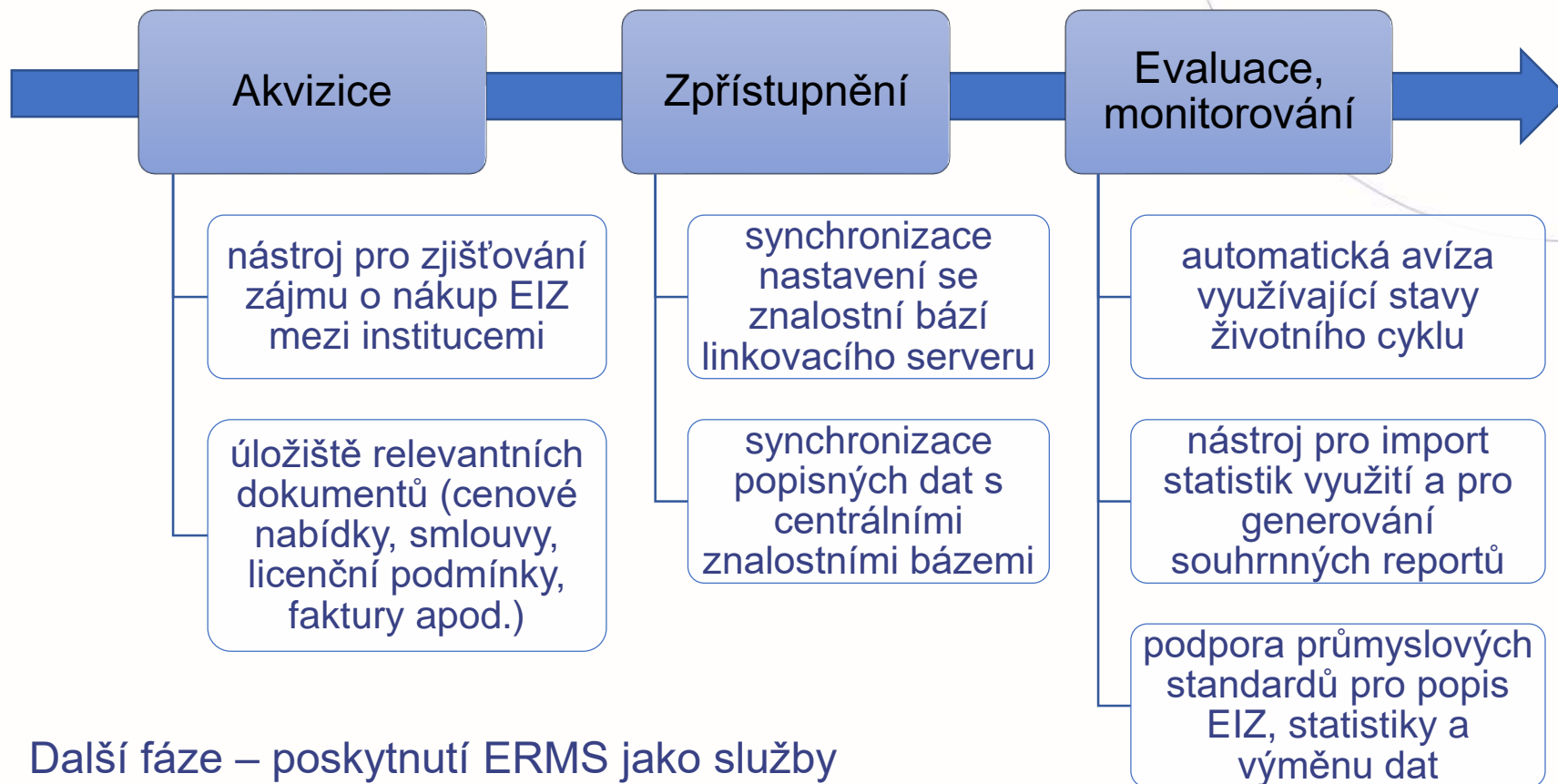
Skládá se z následujících částí:

- Evidence EIZ
- Správa institucí
- Správa konsorcií
- Správa rozpočtů
- Správa licencí

Sledování celého životního cyklu

Hlavní funkce ERMS

Další fáze – poskytnutí ERMS jako služby koncovým institucím (hostovaný systém)

zpět